

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1648

Cap. V. De Aquitaniâ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13147

De Aquitania.

ITA dicta ab Aquis quibus penè tota rigua est, vel vt ait Plinius cap. 19 lib. 4. ab Aquitanis sic dictis quibusdam populis. Metallorum feracissima Plinio atque Strabone testibus. Eius incolae Strabo similiores Hispanis facit quàm Gallis, & linguà à Celtis, Belgisque distinguit. Olim celeberrimi erant hîc Sontiates, seu Sotiates quos Dio vocat Appiates, de quorum Rege meminit Athenæus. Habebat is sexcentos Silodunos (Cæsar videtur Suldurios appellare) eadem veste, eadem mensâ cum Rege vtentes, & auctoritate pari in eius subditos. Promittebant illi se Rege mortuo non fore superstites, & nemo vnquam votum exsoluere detrectauit. Ante aduentum Cæsarum in Gallias bis tentati fuerant à Ro. Aquitani per C. Valerium, & Luc. Manilium, sed bis turpiter repressi Ro. Tempore Cæsarum deuictis Sontiatibus, eorûmque Rege, facîle reliqui subiugati sunt populi quos Cæsar enumerat, qui tamen pagi erant, & in gratiam fortissimi Adolescentis in populos conuersi, vt plerique omnes suspicantur. Quomodo autem Vasconibus cesserit pars Aquitanix, & quando, legatur Duplestius qui non negligenter res suæ Gentis in nostros Annales coniecit. Olim, vt ait Plinius lib. 4. cap. 17. Aremorica dicebatur, vbi quidam ineptè Arecomica legere volunt, & ridicula comminiscuntur. Dicta enim Aremorica quia maxima pars populorum eius ad Oceanum accolebant, inquit Strabo. Item Garumnâ Fl. terminabatur, postea tamen ab Augusto extensa est adiunctis ei quatuordecim populis, inquit Strabo *παραρειαλδερα*, non decem vt ait Latinus interpretes ex errore Græco, & ad Ligerim promotâ, quod præterpropter intelligendum est; sicque sumptam Aquitaniam hoc capite considerabimus.

TAR-	}	AQVÆ TARBELLICÆ, si itinerariæ tabulæ interro-
BELLI		gentur, hodie <i>B.ioni</i> dicendæ sunt; si Robertus
<i>le Bearn & les Basques.</i>		Cænalis <i>Tarbe</i> , si Scaliger in hac parte non tem-
Apud hos		nendus <i>Acqs.</i>
aurû plu-		Beneharnus hodie <i>Lescar</i> , Scaligero <i>Ortez</i> , aliis
		<i>Biene</i> , malè. Anto. vocat Beneharnum.

rimum
Straboni.

Illuro, & Olorum, & ciuitas Oloronenfis, & Eloronenfis in Benearnis: *Oleron*.

CON-
VENÆ,

LYGDVNVM CONVENARVM, poſtea Conuenas in libello dignitatum. Cuius vrbs populus à Ptolem. Latino Cucueni dicuntur aut Cuqueni; ſed à Strabone Conuenæ, quam vocem Latinam innuit dum eam vertit *ὀβυελυδῆς* conuenientes. Sic porro dicti non à Vaſconibus, vt vult Iſidorus, ſed à Vetonibus Areuacis, & Celtiberis hîc à Cn. Pompeio collocatis, vt vult S. Hiero. in Vigilant. *S. Bertrand de Comminge*, aut nudè *Comminge*.

les Dioceſes
de Bigorre,
Comminge
& Conſe-
rans.

Thermæ Oneſiæ præſtantiffimæ, quarum aqua ad potum optima: *Bagneres en Bigorre*.

Turba, aliter Tarba ciuitas BIGERRONVM, ſeu Bigerriorum, ſeu Begerritanorum, *Tarbe en Bigorre*. In libello prouinciarum dicitur Turſambica.

Begorra Gregorio Turonenſi, Sidonio ager Bigerri-
cus: *Bigorre*.

Calagorgis ciuitas CONSORANORVM, Plinio Conſuaranorum, Gregor. Turon. Sorranorum: *Conſerans*, aliter *S. Licar de Conſerans*, aliis *S. Leger*.

DATII

Dioceſe de
Dax.

TASTA Ptolemæi *Dax*, alij ſcribunt *Acqs*.

AVSCHII

les Dioceſes
d' Auſch, de
Leſtourre,
& d' Aire.

AVGVSTA AVSCIORVM, quibuſdam malè Climberis Pomponij vox corrupta pro Eluſaberris, de qua mox. Auſciorum terra laudatur à Strabone, it-
que iure Latij perfruebantur: *Auſchen Gaſcogne*.

Lactorium & Lectorium: aliter Lactoratium: *Leſtourre*.

Eluſa, caput ELYSATIVM, malè Fluſtatium: qui in Comitatum Fuxenſem peiùs amandantur; Sidonio Heluſani nominantur: *Eauſc*.

Aturrus qui & vicus Iulius olim Sontiatum, caput SONTIATVM, de quo ſuprà: *Aire*.

BITVRI-
GES
VIBISCI

BVRDIGALA Emporium Straboni ſitum in Palude marinâ Marua: quam oſtium Garumnæ efficit, hodie *la Gironde*. Vibifci videntur à Plinio Liberi nun-

feu Iofci } cupari, Strabo innuere videtur non esse de corpore
 Strab. } Aquitanorum : hodie *Bordeaux*.
 Nouiomagus, feu Niomagus Ptolemæo : hodie
Bourg, vel vt alij *Soulac en Medoc*.
 le Diocefe } Curianum promontorium vulgò creditur : *le Cap de*
 de Bor- } *Bufch*.
 deaux. } Antros Infula, quam pendere & attolli aquis credunt
 indigenæ, Mela, vbi & eius fabulæ rationem addit:
la Tour du Cordan.

VASATES } Cossio, & Vafates populis nēpe cognominis, quos
 Diocefe de } Aufonius Vaffates, Ammianus Vafatas, Prole-
 Bazas. } maus Vafarios vocat : *Bazas*.

NITIO - } Aginum, feu Aginum; & Agennum est *Aâgen*, quod
 BRIGES } alij voluerunt esse *Leétoure*, aut *Montpellier* ineptif-
 l'Agnois. } fimè; Dicitur & Garitum caput ab Ortelio imperitè.

CA- } DEVEONA & DIOLINDVM. Ita dictum ab Olindo,
 DVRCI } feu Oldo Fl. cui infidet, *Cahors en Quercy*. Ad hanc
 Frontino } Deuona Fōs, de quo Aufonius. Deuona Celtarum
 Caduci } lingua Fons addite diuis. Vinetus tamen negat De-
 ueonam esse *Cahors*, sed potiùs pagum vicinum
Donue.
 le Quercy. } Vxellodunum Cæfaris, de quo tanta controuersia,
 nunc *le puech d'Vxellon ou d'Issoudun*, prope *Cadenac*,
 vt diximus in diuisione Cæfaris.

HELEV- } Albiga creditur esse *Alby*, Heleuterorum caput,
 TER I } quos aliqui confundunt cum Heluiis malè: He-
 Liberi, le } leuteri enim Cadureis à Cæfare neftuntur. Itaque
 Diocefe } non malè hæc Regio à quibusdam contribuitur
 d'Alby ou } Ruthenis fequentibus.
 l'Albigois. }

R V- } SEGODVNVM, Rutana Gregorio Turonensi *Rhodes*,
 THENI } caput Ruthenorum feu R uthanorum, apud quos
 Rouergue. } nobiles argenti Fodinæ Straboni, qui eos Narbo-
 nensi attribuit.

GABA- } ANDERIDVM, Gabalorum, feu Gabalum caput, *Man-*
 LI, le } *de en Genaudan*, ineptè *Lodesue*.
 Genaudan. }

VELAV- } REVESIO posterioribus temporibus Anicium & Po-
NI, } dium: *le Puy en Vellay*. Populos Vellaunios vocat
le Vellay. } Ptol. Strabo Vellaos.

AR- }
VERNI, } GERGOBIA Cæsaris, Augustonemetum Ptolemæi,
Nemofus Strabonis, vbi Casaubonus Νεμετος le-
gere mauult: *Clermont en Auvergne*, alij malunt es-
se *Gergoie*, in monte vicino. Hunc populum Pro-
lemæus vltra Ligerim extendit, quia aded potens
Liberi } fuit vt ditionem suam Narbonē vsque, Massiliam
Plinio, } & Rhenum extenderet. Inde oriundi Luterius &
*l' Auver- } Bituitus viri fortissimi & ditissimi, de quibus Stra-
gne, & le } bo. Aruernorum quoque pars erant Boij *le Bourbon-*
Bourbon- } nois, quorum vrbs Gergobina à quibusdam dicitur,
nois. } & vocari nunc *Molins* indigenæ credunt.*

BITV- }
RIGES- } AVARICVM *Bourges en Berry*, vnde Fluuius cui insi-
CVBI, } det Auarus dicitur *Auron*. Frustra ergo torquent
le Berry. } aliquos verba hæc Cæsaris in finibus Biturigum, &
malè recurrunt ad *Vierzon*, seu *Viarons*. Apud
Biturigas ferri nobiles Fodinæ, & Ligeri fluuiio ab
Ædvis separabantur.

LEMO- }
VICI, } RATIASTRVM, Lemouicorum caput hodie multo-
VEL LE- } rum iudicio *Limoges*, quod aliqui Augustoritum
MOVI- } Augustoritum quibusdam videtur *Angoulesme*, ab
CES, } aliis Pictonibus Inculismensis ager accenseretur, &
le Limosin. } Pictones duas vrbes continere putant, Limonum
& Augustoritum; alij negant, & Augustoritum
faciunt caput AGESINATVM, sic enim vocant *l' An-*
goumois.

PETRO- }
CORII, } VESVNA: *Perigueux*, certissimè vt constat ex inscri-
le Peri- } ptione in hac vrbe repertâ. Incolæ Petrocorij di-
gord. } cti, Plinio Petrogori, seu Petragori vt Scaliger le-
git, apud quos ferri optima metalla.

SAN- }
MEDIOLANIVM Santonum: *Xaintes*, vnde dictum
Mediolanum in subrum quidam putant, & id penè
certum Casaubonus asserit. Santones liberi nomi-
nan-

TONES,

nantur à Plinio, malè à quibusdam Vbisci, an Sefignani Vbisci? Straboni ad Garumnam extenduntur, versus Septentrionem Pictonibus contermini sunt.

Santonum Portus, omnium iudicio *la Rochelle*.

la Xaintonge.

Canentelus Fluuius: *la Charante*.

Santonum Promontorium: *la pointe de la Tremblade*.

Vliarus insula in sinu Aquitanico, aliter Vlarus Plinio: *l'Isle d'Oleron*.

PICTONES,

Græcè
Ptolemæo

Πικτωνες,

Ammiano

Marc. Pi-

étaui,

le Poictou.

LIMONYM omnium iudicio *Poitiers*. quod enim aliqui hoc cum Augustorito confundunt non sunt audiendi.

Pictonum Promontorium, quibusdam *Talmond*.

Sicor Portus Ptolemæo intra Pictonum Prom. & Ligeris ostia, quibusdam, *les Sables d'Olonne*, aliis *Per-nik*; nihil hinc certi.

Hic tantum 12. populi reperiuntur: cum tamen dicat Strabo XIV. populos ex Celticâ decerptos Aquitanix contributos esse: fortè duo illi addendi sunt *Boii*, *le Bourbonnois*, & *AGESINATES*, *l'Angoumois*, de quibus in Lemouicibus, & Aruernis egimus.

CAPVT VI.

De Gallia Lugdunensi.

CELTICA olim Gallia amplissimis definiebatur terminis. Nam præter Lugdunensem, & populos intra Ligerim & Garumnam Aquitanix attributos Massiliam vsque, atque Narbonem extendebatur, aut etiam Alpes ut vult Strabo, siue hoc nomine intelligatur procurfus montium ex Alpibus supra Massiliam, ut vult Casaubonus, siue veræ Alpes. Hanc autem quam exhibemus Lugdunensem Ligeri, Sequana, Matrona, Vogeso præterpropter definit Augustus. Dixi (præter propter) quoniam tres Fluuij prænominati transcenduntur, ut ex tabulâ liquet. Strabo tantum insolubilem difficultatem mouet, quoniam error ali-

Yy